

M. YENİ
p Başka
24.12.2025
58

Doç. Dr. Necmettin ÇALIŞKAN
Hatay Milletvekili
Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanunu teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 24.12.2025

Doç. Dr. Necmettin ÇALIŞKAN
Hatay Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 26-12-2025	Esas No: 2/3449

T B M M K AN U N L A R V E K A R A R L A R B S K L I G I
2 5 A r a l ı k 2 0 2 5
N u m a r a :

2 5 A r a l ı k 2 0 2 5
1 7 6 5 4 7 8

Doç. Dr. Necmettin ÇALIŞKAN
Hatay Milletvekili
Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu Üyesi

GENEL GEREKÇE

Türk Medeni Kanunu'nun 175'nci ve devamı maddelerinde vücut bulan yoksulluk nafakası müessesesi, boşanma nedeniyle yoksulluğa düşecek olan eşin korunması ve sosyal risklerin asgariye indirilmesi amacıyla ihdas edilmiştir. Ancak mevcut yasal düzlemde nafakanın "süresiz" olarak hükmedilebilmesi, uygulama safhasında nafaka borçlusu açısından öngörülebilirlik ilkesini zedeleyen ve taraflar arasındaki hukuki bağı koparmak yerine hayat boyu süren bir ekonomik yükümlülüğe dönüştüren bir yapı arz etmektedir. Bu durum, toplumsal dinamikler ve değişen ekonomik koşullar muvacehesinde sosyal adalet duygusunun zedelenmesine yol açmaktadır.

Anayasa'da yer alan sosyal devlet ilkesi, ekonomik yoksunlukla mücadeleyi yalnızca bireyler arası bir borç-alacak ilişkisi olarak değil; kamu politikaları, istihdam stratejileri ve sosyal güvenlik mekanizmaları üzerinden ele almayı gerektirir. Mevcut sistemde ekonomik külfetin tamamen borçlu eşin üzerinde bırakılması, devletin sosyal koruma fonksiyonunu bireylere devretmesi sonucunu doğurmaktadır.

Bu kanun teklifi ile boşanma sonrası mali ilişkilerin makul bir sürede tasfiyesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda düzenlenen temel mekanizmalar şunlardır:

- **Aktif İş Arama Yükümlülüğü:** Nafaka alacaklısının, kusuru olmaksızın yoksulluğa düşmüş olsa dahi, kendi geçimini sağlamaya yönelik makul bir çaba göstermesi ve aktif iş arama yükümlülüğü altına girmesi esası benimsenmiştir.
- **İŞKUR ile Entegre Denetim Mekanizması:** Nafaka alacaklısının istihdama katılımını desteklemek amacıyla, İŞKUR kayıt ve yönlendirme süreçlerinin yargısal denetime tabi bir hukuki zemine oturtulması amaçlanmaktadır.
- **Süresiz Bağımlılığın Önlenmesi:** Nafaka yükümlülüğünün taraflar arasında bir "cezalandırma" aracına dönüşmesinin önüne geçilerek; hakkaniyet, sürelilik ve toplumsal denge esaslı bir sistem inşası hedeflenmiştir.

Doç. Dr. Necmettin ÇALIŞKAN
Hatay Milletvekili
Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu Üyesi

• Adil ve Dengeli Bir Sistem: Borçlunun hayat boyu öngörülemez bir borç yükü altında kalmasının engellenmesi ile alacaklının çalışma hayatına kazandırılarak ekonomik özgürlüğüne kavuşturulması arasında adil bir denge kurulması amaçlanmaktadır.

Düzenleme ile yoksulluk nafakasının sosyal amacı korunmakla birlikte; statik bir mali destekten ziyade, bireyi üretken kılan ve taraflar arasındaki hukuki barışı tesis eden dinamik bir yapıya geçilmesi hedeflenmiştir.

Doç. Dr. Necmettin ÇALIŞKAN
Hatay Milletvekili
Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu Üyesi

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1: Nafaka alacaklısının, çalışabilir durumda olması hâlinde, istihdama yönlendirilmesini sağlamak ve iş arama faaliyetlerini objektif bir kuruma bağlamak amaçlanmıştır.

MADDE 2: İŞKUR tarafından sunulan iş, mesleki eğitim ve danışmanlık hizmetlerine katılımın teşvik edilmesi ve nafaka sisteminin sosyal politikalarla entegre edilmesi hedeflenmiştir.

MADDE 3: Yükümlülöklere uymayan nafaka alacaklısı bakımından yaptırım mekanizması getirilerek düzenlemenin etkinliğı sağlanmıştır.

MADDE 4: Yürürlük maddesidir.

MADDE 5: Yürütme maddesidir.

Doç. Dr. Necmettin ÇALIŞKAN
Hatay Milletvekili
Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu Üyesi

**4721 SAYILI TÜRK MEDENİ KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUNU TEKLİFİ**

MADDE 1– 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 175. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir: “Yoksulluk nafakasına hükmedilen eş, çalışabilir durumda olması hâlinde, nafakanın kesinleşmesinden itibaren en geç üç ay içinde Türkiye İş Kurumu'na (İŞKUR) kayıt olmak ve aktif iş arama yükümlülüğünü yerine getirmekle yükümlüdür.”

MADDE 2– 4721 sayılı Kanun'un 176. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

“İŞKUR tarafından nafaka alacaklısına önerilen iş, mesleki eğitim, işbaşı eğitim veya danışmanlık programlarına, haklı bir sebep olmaksızın katılımın reddedilmesi hâlinde, nafaka miktarı mahkemece azaltılabilir veya nafaka kaldırılabilir. Haklı sebepler; sağlık durumu, çocuk bakımı yükümlülüğü, yaş, mesleki yeterlilikle açıkça bağdaşmayan iş teklifleri ve benzeri objektif hâller olarak değerlendirilir.”

MADDE 3– Aynı Kanun'a aşağıdaki madde eklenmiştir:

“MADDE 176/A – Nafaka alacaklısının İŞKUR kayıt ve aktif iş arama yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediği, talep hâlinde mahkeme tarafından İŞKUR'dan istenecek bilgi ve belgelerle denetlenir. Bu yükümlülüğün sürekli olarak ihlal edildiğinin tespiti hâlinde, nafakanın kaldırılmasına karar verilebilir.”

MADDE 4– Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5– Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.